

Referat fra møte i fagforumet utdanning for / og utdanning i Utdanningsforbundet 25. mars.

Til stedet: to representanter fra fagbevegelsen i Latin Amerika (LA): Loreto Munoz, Chile, og Fatima Da Silva, Brasil.

Fra det norske miljøet: Representanter fra Utdanningsforbundet, KD, Redd Barna, OD, SAIH, Høgskolen i Oslo og SOS-barnebyer.

Tema: "Education for girls and women, a responsibility for the Union".

I innleggene vektla de to representantene følgende:

-Fagforeningene i LA er spesielt opptatt av like rettigheter for kvinner, noe som er sentralt i fagforeningenes sosiale arbeid. Like rettigheter vektlegges særlig innen tre felt: 1. samfunnet som helhet, 2. utdanning og 3. i arbeidet med utvikling av fagforeninger. Presentasjonen fokuserte på to forhold innen utdanning som diskriminerer jenter:

- Jenter i skole blir diskriminert gjennom læreplaner: Dette har medført at fagforeninger arbeider opp mot myndigheter for å få slutt på dette. De kurser lærere slik at de skal forstå hvordan lærerplaner kan diskriminere jenter. Skolemateriell inkludert bilder i bøker og læreplaner undersøkes systematisk og forslag til endringer sendes de ulike regjeringer med krav om endringer. Videre arbeides det med metoder for å sikre at jenter blir mer aktive i klasserommet og at deres selvtilit bygges. Dette ble referert til som et vanskelig arbeid, men et arbeid som har medført gode resultater: Man har lyktes med å påvirke flere regjeringer til å gjennomføre betydelige endringer.

- Barnearbeid er skadelig. Barn i skolepliktig alder skal gå på skolen: 12. juni er den internasjonale dagen mot barnearbeid (ILO). I LA fokuserer man da på like rettigheter og på at jenter spesielt er utsatt for barnearbeid. Det ble vist til svimlende tall: globalt er 200 mill barn barnearbeidere. Av disse vil ca 29% fortsette skolegang, mens resten faller fra. Over halvparten av disse er jenter. 65 mill barn blir ikke skrevet inn på skolen (grunntidning) og 57% av disse er jenter. Det ble referert til at EI (Education International) og ILO sammen har generert statistikk hvor tallene fremkommer. 55% av alle jenter får ikke gå på skole. Fagforeningene gjør mye for å få barn inn i skole, men fortsatt ikke nok. For jenter er husarbeid usynliggjort som barnearbeid. Det arbeides derfor systematisk med å gjøre denne type barnearbeid synlig. Kampanjen "Det er ikke vi, kvinnene, som skal betale for krisen" (ref. finanskrisen) har blitt en viktig kampanje som fokuserer på at jentene må holdes i skolen, også under finanskrisen.

Betydningen av at utdanning må være offentlig og tilbys av staten, gratis samt uten livssyn ble fremhevet som særskilt viktig. En rekke NGOer opererer i LA, noe som er en arv fra tidligere tidere med diktatoriske styresett og fra overgang til demokratiske styresett i LA. Men NGOene rolle er ofte ansett som svært konfliktfylte. NGOene gjør det staten skal gjøre og dette fører ofte til konflikt med fagforeningene. Staten må passe seg for å inngå i for tette allianser med NGOer og FN. Det er staten som skal garantere permanent tilbud til utdanning for alle jenter og gutter. Dette anses som en "gjeld" staten har til sine innbyggere. NGOer innblanding anses til dels som ødeleggende og negativt. NGOer harmoniserer i liten grad med staten.

KD (Fosen) stilte spørsmål nettopp knyttet til denne konflikten mellom NGOer og staten, og nevnte spesielt betydningen av at det offentlige har utdanningspolitikk for grupper som tidlig barndom og innen alfabetisering av voksne. Hvordan jobber man for å få til god politikk på disse felt?

SOS-barnebyer (Meisfjord) spurte om fagforeningsrepresentantene kjenner seg igjen i den beskrivelsen UNESCO ofte viser til når det gjelder inkludering av marginaliserte grupper: UNESCO har i en årrekke referert til at erfaringene fra LA innen inkludering er spesielt gode, at myndigheter tar ansvar for svakere stilte grupper inkludert funksjonshemmede, samt at det i LA er utviklet egen politikk på feltet. Når det gjelder undervisningsspråk er jo dette et felt som utfordrer i LA: Språklig kompleksitet og mangfold kan være ekskluderende i skolen. Hva gjøres på dette feltet?

HiO (Feldberg) var interessert i hvordan fagforeningen forholder seg til kvalitetsspørsmål i undervisningen og hvordan det jobbes med dette? Drar man veksler på lærerutdanninger og universiteter i dette arbeidet?

Følgende kommentarer ble lagt frem fra representantene fra LA:

- Viktig å huske på at mange regjeringer i LA ikke er liberale. Betydelig kontrovers eksisterer i flere land når det gjelder hvorvidt tidlig barndom og universiteter er det offentliges ansvar.
- Krefter i universitetsmiljøer samt i NGOer viser ofte til at det er alles ansvar å arbeide for utdanning. En del bedrifter påtar seg ansvar for utdanning gjennom PPP (public private partnerships). Fagforeningene er i mot dette. Prinsipielt skal utdanning være gratis og tilbys av staten. Men det fins eks (Venezuela) hvor alfabetisering av voksne tidligere ble tilbudt av NGOer og hvor staten har overtatt dette ansvaret.
- Eksisterende kulturelle holdninger blant marginaliserte grupper kan være ekskluderende for deltagelse i utdanning. Foreldre trenger hjelp til å forstå at barn skal gå på skole. Derfor hevder fagforeningene at skolestipend, helsetilbud og permanent opphold i skolen er god politikk. Men man innser at det er en overgangsfase for at alle foreldre skal dele denne oppfatningen.
- Tidligere, da det var politisk uro, krig og diktaturer, var NGOers rolle viktig og særlig innen MR. Men NGOene har blitt en big business hvor det er stor tilgang på ressurser og hvor man ofte ser få resultater og lite effektivitet av midlene. Verdensbankrapporter noe tilbake i tid viser at WB foretrekker å arbeide med NGOer og ikke med stater. Mange NGOer bidrar til å gjøre fagforeningene svakere. Dette er svært uheldig og svekker staten.
- Det har vært gjort et stort arbeid med å utarbeide inkluderende politikk i LA. I noen land har man lyktes, mens i andre er det ingen resultater å vise til. Der man har lyktes med å etablere ordninger for pass av barn har kvinner kommet seg ut i arbeidslivet. Dette er åpenbare positivt. I noen land, eks Bolivia har man lyktes med å foreldre kvinners situasjon og rettigheter, og man ser at kvinner deltar i det offentlige i betydelig større grad enn tidligere.
- Vedrørende undervisningsspråk: På 90-tallet la verdensbanken sterke føringer for krav som må tilfredsstilles for at WB-finansiering ville utløses, herunder områder som undervisningsspråk, funksjonshemmede og kvinner. Dette resulterte i endret lovgivning på hele kontinentet på 90-tallet, men til tross for dette var det ikke lokalt eierskap og anerkjennelse til hvorfor feltene var viktige. Det gikk et ti-år før man i LA tok betydningen av uv.språk, kvinner og funksjonshemmede på alvor. Mange urbefolkningsgrupper får undervisnings på morsmål, men det har vært konflikt rundt dette ettersom det alene ikke

holder. Kulturforståelse og bredere samfunnsforståelse kan avhenge av mer detaljerte kunnskaper og forståelse av andre språk.

- I mange land i LA er en rekke språk anerkjent som offisielle undervisningsspråk.
- EI utfører pt en evaluering av utdanning for urbefolkninger i Guatemala, Mexico, Ecuador, Bolivia og Peru. På bakgrunn av funnene i evalueringen vil anbefalinger om nødvendige politiske endringer fremkomme (studien er ikke ferdig).
- I en rekke land drøfter man kvalitet i undervisningen tett med universiteter og andre institusjoner. Innhold utformes på bakgrunn av bl.a disse drøftningene (El Salvador, Costa Rica, Honduras, Nicaragua). Slike diskusjoner har også medført differensiering av undervisning og parallelle klasser i skolene (Panama).
- NGOene må arbeide tett med myndighetene for å styrke implementering av utdanningspolitikken. De må legge press på regjeringer om at utdanning er det offentliges ansvar.

Det var tydelig at NGOer fører til mye uro og konflikt ift fagforeningene. Noen NGOer opptre for eksempel som om de representerer alle NGOer, noe de ikke gjør. Fagforeningen føler seg overveldet av alle NGOene ettersom det er alt for mange av den og ettersom de mangler representativitet. Pengene renner inn til disse organisasjonen og man ser lite effektivitet knyttet til midlene. Man er kritiske til at verdensbanken i så stor grad støtter disse organisasjonene all den tid de jobber for privatisering av utdanning. Når det er sagt er det også viktig å legge merke til at noen NGOer er seriøse og spiller en viktig rolle.

Kommentar:

Et meget spennende og lærerikt seminar. For SOS er det vel spesielt viktig å drøfte hvorvidt SOS i LA ses som en konkurrent til det offentlige utdanningstilbudet, eller som en samarbeidspartner som bidrar til synliggjøring av rettigheter, bedret kvalitet, inkludering osv. Fagforeningene i LA er sterke, og ser ut til å være betydelig sterkere enn hva vi kjenner til på det afrikanske kontinent. Læring på tvers her ville vært spennende. Tar EI slikt initiativ mellom LA og Afrika, f eks?

Skrevet av

Ragnhild Meisfjord, 26. mars 2010.